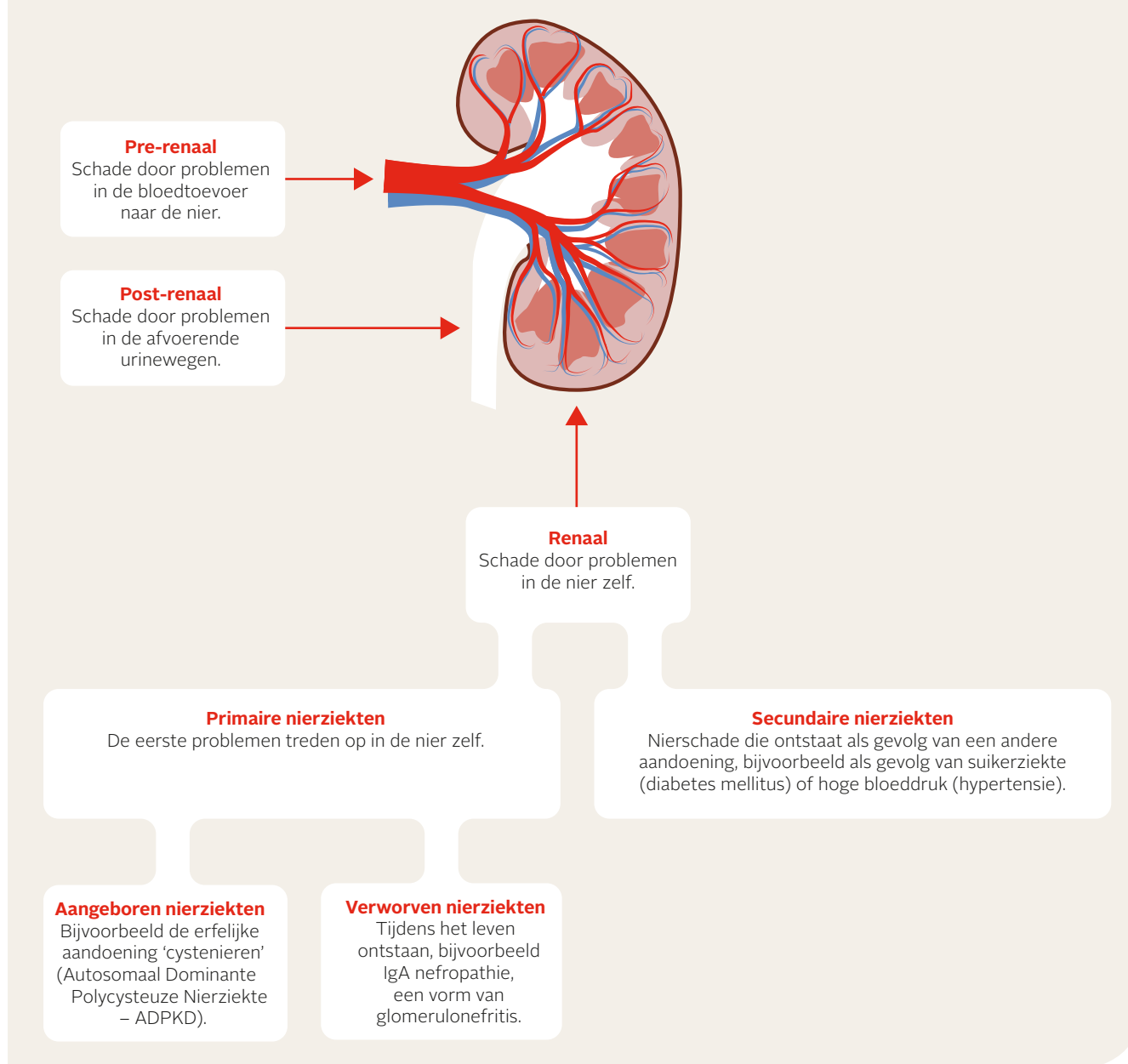

Oorzaken van chronische nierschade

Nierschade kan meerdere oorzaken hebben. Veel voorkomende oorzaken van chronische nierschade zijn diabetes en hoge bloeddruk. Maar chronische nierschade kan ook ontstaan door het gebruik van bepaalde medicijnen, ouderdom of een erfelijke nierziekte. Daarnaast verhogen leefstijlfactoren als zoutgebruik, roken en overgewicht het risico op chronische nierschade.

Tijdens het ziekteproces gaat de nierfunctie geleidelijk achteruit en is er een toename van eiwitverlies in de urine. Het hebben van nierschade en het verslechteren van de nierfunctie geeft bij de meeste oorzaken vaak dezelfde klachten en symptomen, en de behandeling is hierdoor vaak vergelijkbaar.

Indeling chronische nierschade

Veel voorkomende **oorzaken** van nierschade

Nierstenen

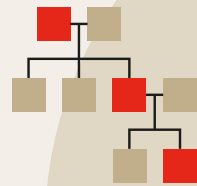
Nierstenen ontstaan wanneer er teveel moeilijk oplosbare zouten en mineralen (calciumoxalaat) in de urine zitten.

Suikerziekte (diabetes mellitus)

Door diabetes beschadigen de kleine aanvoerende bloedvaatjes in de nier en de nierfilters waardoor nierschade ontstaat. Chronische nierschade ten gevolge van diabetes treedt op bij 25-40% van de patiënten met type 1 of type 2 diabetes binnen 20-25 jaar na diagnosestelling.^[1,2]

Erfelijke nierziekten

Zoals de Ziekte van Alport of Cystenieren.

Hoge bloeddruk (hypertensie)

Hoge bloeddruk beschadigt de bloedvaten en de nierfilters. Ongeveer één op de vijf patiënten met hypertensie heeft chronische nierschade.^{3]}

Nierbekkenontsteking (pyelonefritis)

Nierbekkenontsteking kan ontstaan door het terugstromen van urine vanuit de blaas naar het nierbekken. Wanneer dit vaak gebeurt kan chronische nierschade ontstaan.

Aderverkalking (atherosclerose)

Aderverkalking zorgt voor toenemende vernauwing van slagaders door verharding van het weefsel. Beschadiging van de slagaders van de nieren kan leiden tot chronische nierschade.

Nierfilterontsteking (glomerulonefritis)

Beschadiging van de nierfilters door een ziekte elders in het lichaam (auto-immuunziekte) of door een aandoening van de nier zelf.

Leefstijlfactoren die van invloed zijn op nieren

Hoge zoutinname

Zoutgebruik verhoogt de bloeddruk en daarmee het risico op **hart- en vaatziekten**. Maar zout heeft los hiervan ook een schadelijk effect op de nieren.^{4]} Zelfs als de bloeddruk goed is, kunnen er schadelijke effecten optreden door gebruik van veel zout. Daarnaast kan overmatig zoutgebruik leiden tot **minder effectieve werking van medicatie** bij de behandeling van hoge bloeddruk en nierschade.^{5]}

Roken

Roken kan de **bloedvaten** in en naar de nieren **beschadigen**. Het is dan ook een belangrijke risicofactor voor nierschade.^[6, 7]

Overgewicht

Overgewicht geeft een verhoogde bloedstroming door de nier, waardoor de **nier overbelast** wordt (hyperfiltratie), wat vervolgens leidt tot nierschade. Overgewicht blijkt een onafhankelijke risicofactor voor het ontwikkelen van **verlies van eiwit** in de urine en het vergroot de kans op de ontwikkeling van nierfalen.^{8]}

Andere factoren

Medicatie

- NSAID's, een bepaalde groep **pijnstillers** (zoals diclofenac, ibuprofen en naproxen), kunnen bij langdurig gebruik chronische nierschade veroorzaken. Bij koorts en uitdroging van het lichaam (bijvoorbeeld bij diarree), kunnen NSAID's tot acute nierschade leiden.
- Ook sommige **bloeddrukverlagende medicijnen** kunnen bij koorts en uitdroging acute nierschade veroorzaken, met name bij patiënten met diabetes en hart- en vaatziekten.
- Bepaalde **antibiotica** kunnen een schadelijk effect op de nieren hebben.

Leeftijd

Met het stijgen van de leeftijd neemt de nierfunctie geleidelijk af, net zoals dat met andere lichaamsfuncties gebeurt. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden, bijvoorbeeld bij het gebruik van bepaalde medicatie. Van veel **geneesmiddelen** moet de dosering worden aangepast, met name wanneer de nierfunctie onder de 50% komt. **Dosisaanpassing** is nodig om deze middelen veilig te kunnen gebruiken.

Genetische factoren

De aanwezigheid van nierziekten in de familie geeft een verhoogd risico op het ontwikkelen van chronische nierschade. Bij vrouwen met een **familiegeschiedenis met nierschade** is het risico meer dan twee keer, en bij mannen meer dan drie keer zo groot.^{9]}

Colofon

Deze factsheet is een uitgave van de Nierstichting. De inhoud is gebaseerd op de huidige stand van de wetenschap en met grote zorg en in samenwerking met deskundigen samengesteld. De Nierstichting kan echter geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele onjuistheden of onvolkomenheden.

Deze factsheet is deel 2 van de serie van tien factsheets over nieren en nierschade. De serie bestaat uit de volgende factsheets:

- 1 Nieren en chronische nierschade
- 2 **Oorzaken van chronische nierschade**
- 3 Chronische nierschade: hoe vaak, stadia en risico's
- 4 Klachten en behandeling chronische nierschade
- 5 Vroeg opsporen, preventie en behandeling chronische nierschade
- 6 Nierfalen en nierfunctievervangende behandeling
- 7 Niertransplantatie, donatie en wachtlijst
- 8 Dialyse: vormen, aantal patiënten en gevolgen
- 9 Nieren en zout
- 10 Nieren en medicatie

Tekst

- Prof. dr. Ron Gansevoort, nefroloog, Universitair Medisch Centrum Groningen
- Beatrijs van der Poel, Verpleegkundig Beleid en Advies

Vormgeving en infographics

- Maaïke Wijnands, oehoe infographics en illustraties

Met dank voor hun inhoudelijke inbreng en deskundig commentaar:

- Drs. Jacintha van Balen, huisarts en wetenschappelijk medewerker Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG).
- Dr. Marjolijn van Buren, internist-nefroloog, Haga Ziekenhuis Den Haag en Leids Universitair Medisch Centrum.
- Dr. Nynke Scherpbier-de Haan, huisarts en onderzoeker afdeling Eerstelijngeneeskunde Radboudumc, Nijmegen.
- Prof. dr. Pieter ter Wee, internist-nefroloog, Vrije Universiteit Medisch Centrum Amsterdam.

Coördinatie en eindreactie

- Dr. Katja van Geffen, manager Zorg & Innovatie, Nierstichting.

Bronnen

De lijst met literatuurreferenties is te vinden op www.nierstichting.nl/bronnen-factsheets of kan opgevraagd worden door een e-mail te sturen naar infonierziekten@nierstichting.nl